Førsteblad

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 3 — Fylke: Austfold

Tilleggsspørsmålnr. — Herad: Øymark

Emne: Brynet — Bygdelag:

Oppskr. av: Svein Molaug — Gard: Lid

(adresse): Norsk Folkemuseum — G.nr. — Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Lid, hospitseigar, fødd 1879. Før bonde.

SVAR

1. Brukte både "sene" og "bryne".
"Sene" brukte mest til "ljå". Bryne meir til andre reidskap.
Har aldri høyrt om hein.

2. Bruker "sener" ennå. Har vore i handelen like til det siste.
Var ikkje støypt stein.
Bryna er derimot støypte.
Veit ikkje kvar dei fekk dei frå.

3. Ein sliper på roterande slipestein. Før prøvde ein å klare seg best med bryne. Å slipe kom meir i bruk då Lid var gutt, ca 1885.

4. Har høyrt at dei "eggvella" reidskapen i smia. Dei "banka ut" og "herda" på nytt. Det var visst både øksar og "jarn" minte han. Hadde smier på dei litt større gardane.

5. Har ikkje sett stor stein som låg stille.

6. Pleidde ikkje stort å slipe før. Klara seg mest med sena. Seinare

1059

10

slipte dei nokså ofte.

7. Ein brukka "jastikken" før.
Dei var av eik dei fant i jorda.
Det var dei beste.

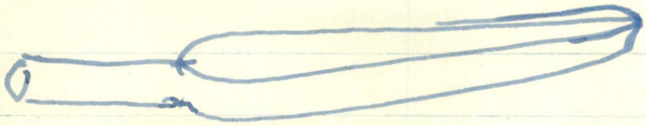

prikka med kniv eller syl og
strødde sand i, fin, fin sand.
"Å stryke" ljåen kalla dei det.
annankvart takk over og under
ljåen. Ein stod med orvet støtta
i marka. Venstre handa heldt
~~held~~ over "bakken" av ljåen og
strauk med høgre. Ljåen vendte
utetter.

Når ein slo,
sat stikka
nedfor nedre
"knaggen"
Nederst var ein
krampe, øverst
ei fjør som ein
smokka stikka
inn i.

Sidan kom "smergelstikka"

8. Ein må ta av orvet her.
Eggen held ein som regel inn
mot brystet og slipesteinen
går ~~fråt~~ slik at ein sliper
eggen mot.

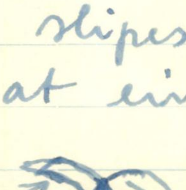

9. Ein sat når ein brynna ljåen.
Strauk utetter på innersida
og mot på baksida.

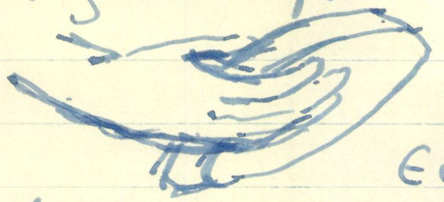

Omlag slik
heldt ein senna
Ein hadde ei
"sandbytte" som senna låg
i. Den stod ved foten når
ein brynte. Ljåen stod oppetter mot
venstre skuldra medan orvet
låg framette på marka.

10-11. Har ikkje sett eller høyrt om
12. holkar eller kukorn
13. Ikkje olje på andre enn
"Oljebrynet" som var til barber-
knivar og slikt.

14. Nei
15. Nei
16. Nei
17. Nei
18. Nei.
19. Nei
20. Nei.

1059

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING